

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA
ZA 2020. GODINU

"Vitorog" a.d. Šipovo

Banja Luka, mart 2021. godine

SADRŽAJ:

Izvještaj nezavisnog revizora	1-3
Bilans stanja	4
Bilans uspjeha	5
Izvještaj o promjenama na kapitalu	6
Bilans tokova gotovine	7
Napomene uz finansijske izvještaje	8-20

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini Društva i Upravnom odboru "Vitorog" a.d. Šipovo

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja (strana 4 do 7) „Vitorog” a.d. Šipovo (u daljem tekstu „Društvo”) koji obuhvataju bilans stanja na dan 31.12.2020. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama u kapitalu i izvještaj o gotovinskim tokovima za godinu koja se završava na navedeni datum, kao i napomene uz finansijske izvještaje, uključujući pregled značajnih računovodstvenih politika.

Osnova za mišljenje sa rezervom

Kako je navedeno u napomeni: 8- Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze, obaveze u iznosu od 489.616 KM se odnose na doprinose iz zarada. Na osnovu raspoložive dokumentacije iz Poreske uprave utvrđeno je da obaveze Društva prema Poreskoj upravi na dan bilansiranja po svim osnovama iznose 24 KM, što potvrđuje da su obaveze precijenjene u navedenom iznosu.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje mogu imati pitanja navedena u prethodnom pasusu, priloženi finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijski položaj Društva na dan 31.12.2020. godine, njegovu finansijsku uspješnost i tokove gotovine za godinu koja se završava na navedeni datum u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Skretanje pažnje

Kako je navedeno u napomeni: 16- Stalnost poslovanja, kratkoročne obaveze Društva su značajno veće od kratkoročnih potraživanja, što ukazuje na postojanje neizvjesnosti koja može dovesti u pitanje mogućnost nastavka poslovanja Društva, održavanje likvidnosti i finansijske stabilnosti. Društvo se ne bavi registrovanom osnovnom djelatnošću a prihode ostvaruje samo od zakupa poslovnih prostora.

Osnova za izražavanje mišljenja

Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim standardima revizije (MSR) i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Naše odgovornosti, prema navedenim standardima, detaljnije su opisane u našem izvještaju u pasusu Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Društva, u skladu sa Etičkim kodeksom IESBA za profesionalne računovođe (Kodeks IESBA), zajedno sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj, i ispunili smo naše ostale etičke obaveze u skladu s tim zahtjevima. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za pružanje osnove za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u vršenju revizije finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su obrađena u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini. Prilikom formiranja mišljenja nismo izražavali posebno mišljenje o ovim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinitu prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za interne kontrole neophodne da bi se omogućilo sastavljanje i objektivna prezentacija finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne greške nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi poslovanje po načelu stalnosti, objelodanjujući, ako je primjenjivo, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i korištenje računovodstvene osnove stalnosti poslovanja, osim ukoliko rukovodstvo ne namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje, odgovorna su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji u cjelini ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške, i da izdamo izvještaj nezavisnog revizora koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje je visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu nastati usljed kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako se razumno može očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa MSR, koristimo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške, osmišljavanje i obavljanje revizorskih procedura koje su odgovarajuće za te rizike i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja materijalno značajnog pogrešnog iskaza nastalog usljed kriminalne radnje je veći od rizika od materijalno značajnog pogrešnog iskaza nastalog usljed greške, jer kriminalna radnja može podrazumijevati tajne sporazume, falsifikovanje, namjerne propuste, pogrešne interpretacije, lažne iskaze, kao i zaobilaženje interne kontrole.

- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo osmislili revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva.

- Ocjenjujemo adekvatnost primijenjenih računovodstvenih politika kao i prihvatljivost računovodstvenih procjena i sa njima povezanih objelodanjivanja izvršenih od strane rukovodstva.

- Donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti poslovanja, kao računovodstvene osnove, od strane rukovodstva, na osnovu pribavljenih revizijskih dokaza, zaključujemo postoji li materijalno značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu izazvati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji materijalno značajna neizvjesnost, u obavezi smo da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na odgovarajuća objelodanjivanja navedena u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu prouzrokovati da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objelodanjivanja, te razmatramo prikazuju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na takav način na koji se postiže istinita i objektivna prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog u vezi sa planiranim obimom i vremenom obavljanja revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Licima ovlašćenim za upravljanje obezbjeđujemo izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da mogu uticati na našu nezavisnost, i gdje je to primjenljivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i shodno tome predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuju javno objelodanjivanje u vezi sa pitanjem ili, kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, odlučimo da pitanje ne bi trebalo da se saopšti u našem izvještaju zbog toga što se u razumnoj mjeri može očekivati da negativne posljedice saopštavanja prevaziđu korist za javni interes od saopštavanja tog pitanja.

Partner angažovanja na reviziji čiji je rezultat rada ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Mirjana Šinik.

Društvo za reviziju
»CONTROL REVIEW« d.o.o.
Banja Luka,
26.03.2021.godine

Direktor
Mirjana Šinik

Ovlašćeni revizor
Mirjana Šinik

BILANS STANJA (IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU)
Na dan 31. decembra 2020. godine
(U konvertibilnim markama)

	Napomene	Iznos na dan bilansa 31.12.2020.	Iznos na dan bilansa 31.12.2019.
Aktiva			
Stalna sredstva		1.470.966	1.530.906
Zemljište	4.1, 1	178.183	178.183
Građevinski objekti	4.1, 4.2, 1	80.030	122.159
Postrojenja i oprema	4.1, 4.2, 1	203	304
Investicione nekretnine	4.1, 4.2, 1	1.212.550	1.230.260
Tekuća sredstva		82.741	19.814
Kupci u zemlji	4.4, 2	26.700	7.140
Druga kratkoročna potraživanja	4.4, 2	-	2.706
Kratkoročni finansijski plasmani	4.6, 3	1.032	1.033
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	4.6, 4	55.009	8.935
Porez na dodatu vrijednost	4.4, 2	-	-
Poslovna aktiva		1.553.707	1.550.720
Pasiva			
Kapital		751.425	727.090
Akcijski kapital	5.1, 5	1.529.225	1.529.225
Rezerve	5.1, 5	2.110	2.110
Neraspoređeni dobitak	5.1, 5	24.335	250.136
Gubitak do visine kapitala	5.1, 5	804.245	1.054.381
Dugoročna rezervisanja	5.2, 6	46.000	46.000
Dugoročne obaveze		-	-
Kratkoročne obaveze		756.282	777.630
Kratkoročne finansijske obaveze	5.4, 7	196.733	213.921
Dobavljači - povezana pravna lica	5.5, 8	37.575	39.611
Dobavljači u zemlji	5.5, 8	26.822	26.195
Obaveze za zarade i naknade zarada	5.5, 8	490.996	493.974
Porez na dodatu vrijednost	5.5, 8	1.813	1.034
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	5.5, 8	108	102
Obaveze za porez na dobitak	5.5, 8	2.235	2.793
Poslovna pasiva		1.553.707	1.550.720
Vanbilansna aktiva i pasiva		-	41.350

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

BILANS USPJEHA (IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU)
Za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine
(U konvertibilnim markama)

	Napomene	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Poslovni prihodi		137.251	116.112
Prihodi od prodaje učinaka	6.1.1, 9	-	670
Ostali poslovni prihodi	6.1.1, 9	137.251	115.442
Poslovni rashodi		110.202	105.382
Troškovi materijala	6.1.2, 10	3.866	5.013
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	6.1.2, 10	18.405	21.625
Troškovi proizvodnih usluga	6.1.2, 10	12.405	9.798
Troškovi amortizacije i rezervisanja	6.1.2, 10	59.941	49.967
Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)	6.1.2, 10	14.795	18.201
Troškovi poreza i doprinosa	6.1.1, 10	790	778
Poslovni dobitak		27.049	10.730
Finansijski prihodi		-	-
Finansijski rashodi		-	6
Rashodi kamata	6.2.2, 11		6
Dobitak redovne aktivnosti		27.049	10.724
Ostali prihodi		-	27.000
Prihodi od smanjenja obaveza i ostali prihodi	6.3.1, 12	-	27.000
Ostali rashodi		-	4.290
Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	6.3.2, 13	-	4.290
Dobitak prije oporezivanja		27.049	33.434
Tekući i odloženi porez na dobit		2.714	-
Neto dobitak perioda	5.1, 5	24.335	33.434
Ukupni prihodi		137.251	143.112
Ukupni rashodi		110.202	109.678

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
Za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine
(U konvertibilnim markama)

	Aksijski kapital	Revalorizacije rezerve	Ostale rezerve	Neraspoređeni gubitak/dobitak	Ukupno
Stanje na dan 01.01. 2019.godine	1.529.225		2.110	(995.382)	535.953
Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava					
Nerealizovani dobitci/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju					
Neto dobitak/gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha				30.641	30.641
Neto dobitci/gubici perioda priznati direktno u kapitalu				160.496	160.496
Objavljene dividende i drugi vidovi raspodjele dobitka i pokriće gubitka					
Emisija akcijskog kapitala i drugi vidovi povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala					
Stanje na dan 31. decembar 2019.godine	1.529.225		2.110	(804.245)	727.090
Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava					
Nerealizovani dobitci/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju					
Neto dobitak/gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha				24.335	24.335
Neto dobitci/gubici perioda priznati direktno u kapitalu					
Objavljene dividende i drugi vidovi raspodjele dobitka i pokriće gubitka					
Stanje, 31. decembar 2020. godine	1.529.225		2.110	(779.910)	751.425

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

BILANS TOKOVA GOTOVINE (IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE)

Za godinu koja se završava 31.decembra 2020. godine
(U konvertibilnim markama)

	Godina koja se završava 31. decembra 2020.	Godina koja se završava 31.decembra 2019.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	141.023	139.471
Prilivi od kupaca i primljeni avansi	141.023	139.471
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	77.449	140.251
Odlivi po osnovu isplata dobavljačima i dati avansi	24.829	50.113
Odlivi po osnovu isplata zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	18.516	37.627
Odlivi po osnovu plaćenih kamata	-	6
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	34.104	52.505
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	63.574	-
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	-	780
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-	-
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	-	-
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	17.500	-
Odlivi po osnovu ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	17.500	-
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	17.500	-
UKUPNI PRILIVI GOTOVINE	141.023	139.471
UKUPNI ODLIVI GOTOVINE	94.949	140.251
NETO PRILIV GOTOVINE	46.074	-
NETO ODLIV GOTOVINE	-	780
Gotovina na početku obračunskog perioda	8.935	9.715
Gotovina na kraju obračunskog perioda	55.009	8.935

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. PRAVNI I DRUGI OSNOVI

1.1. Finansijski izvještaji Društva za period 01.01.2020. do 31.12.2020. godine su sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i ostalim važećim propisima.

1.2. Odgovorno lice za sastavljanje finansijskih izvještaja:

1. Radovan Topić, direktor

1.3. Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje Društva. Elementi u finansijskim izvještajima su vrednovani po osnovu nabavne vrijednosti, tekućeg troška, fer vrijednosti i sadašnje vrijednosti.

1.4. Finansijsko knjigovodstvo odvija se preko računovodstvenog programa za obradu podataka i obuhvata sve bitne elemente za analitičko i sintetičko sagledavanje poslovnih promena. Knjigovodstvo se vodi u Društvu u skladu sa formiranim načelima urednog knjigovodstva.

1.5. Računovodstvena evidencija bazirana je sledećim računovodstvenim propisima:

-Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (»Službeni glasnik Republike Srpske«, 94/15),

-Međunarodni računovodstveni standardi, Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja,

-Pravilnik o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik Republike Srpske« 106/15),

-Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike, Pravilnik o sadržini i formi obrasca Izvještaja o promjenama na kapitalu (»Službeni glasnik Republike Srpske« 63/16).

Društvo nije usvojilo Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama.

Finansijski izvještaji Društva su sačinjeni uz pretpostavku stalnosti poslovanja.

Na osnovu člana 5. Zakona o računovodstvu i reviziji, Društvo je razvrstano u kategoriju malih pravnih lica.

2. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Od svoga osnivanja Društvo je prolazilo kroz različite oblike organizovanja. Osnovano je 1959. godine sa ciljem obavljanja trgovinske djelatnosti. U periodu od 1963. godine do 1968. godine je poslovalo kao Zemljoradnička zadruga Vitorog Šipovo, nakon čega je ponovo preregistrovano u trgovinsko preduzeće Vitorog Šipovo.

Od 01. januara 1990. godine izvršeno je transformisanje u Mješovito preduzeće Vitorog.

Od maja mjeseca 1995. godine Društvo posluje u statusu Osnovnog državnog preduzeća koje je u državnom vlasništvu. Privatizacijom državnog kapitala u preduzećima 2002. godine registruje se kao akcionarsko Društvo pod nazivom TPP „Vitorog“ a.d. Šipovo.

Rješenjem Osnovnog suda u Banja Luci broj: U/I-2375/05 od 12.10.2005. godine izvršen je upis usklađivanja djelatnosti sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti i o registru jedinica razvrstavanja (Službeni glasnik RS broj 113/04) i dopune djelatnosti kod Trgovinskog poljoprivrednog preduzeća „Vitorog“ a.d. Šipovo.

Rješenjem Osnovnog suda u Banja Luci broj: 071-0-Reg-06-000756 od 20.06.2006. godine izvršen je upis promjene lica ovlaštenog za zastupanje. Kao direktor Društva upisan je Topić Radovan.

Sjedište Društva je u Šipovu, ulica Gavrila Principa broj 1.

Društvo je registrovano za obavljanje većeg broja djelatnosti:

- 50.101 Trgovina motornih vozila na veliko,
- 51.420 Trgovina na veliko tekstilom,
- 51.900 Ostala trgovina na veliko isključivo za sopstveni račun,
- 52.110 Trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama,
- 52.120 Ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama,
- 52.450 Trgovina na malo električnim aparatima za domaćinstvo

Prema Obavještenju o razvrstavanju jedinice razvrstavanja po djelatnostima Republičkog zavoda za statistiku Banja Luka, pretežna djelatnost Društva je pod šifrom 52.120 – Ostala trgovina na malo – mješovita roba.

Rješenjem o registraciji Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj: 057-0-Reg-16-000619 od 28.08.2018. godine izvršen je upis usklađivanja akata i poslovnog imena sa Zakonom o privrednim društvima (Sl. glasnik RS, broj: 127/08, 58/09, 100/11 i 67/13), usklađivanje djelatnosti sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti i o registru poslovnih subjekata po djelatnostima u Republici Srpskoj (Sl. glasnik RS, broj: 74/10 i 66/13) i Uredbom o klasifikaciji djelatnosti Republike Srpske (Sl. glasnik RS, broj: 18/14) i promjena ličnih podataka lica ovlaštenog za zastupanje (prebivališta i lične karte).

Matični broj Društva je 1050630. Registracija Društva kao poreskog obveznika kod Poreske uprave Republike Srpske je izvršena pod brojem 4401317280008. Registracija obveznika poreza na dodatu vrijednost je izvršena kod Uprave za indirektno oporezivanje Banja Luka pod brojem 401317280008.

U toku 2020. godine Društvo je ostvarilo prihode od izdavanja poslovnih prostora u zakup.

Direktor Društva je Radovan Topić. Prema evidencijama Društva prosječan broj zaposlenih po osnovu stanja na kraju mjeseca je 2.

3. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

3.1. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sačinjavanju finansijskih izvještaja Društvo je obavezno da se pridržava sledećih načela:

3.1.1. NAČELO STALNOSTI iz koga proizilazi da imovinski, finansijski i prinosni položaj društva kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju omogućuju poslovanje u neograničenom roku iz čega proizilazi privremenost i povremenost izvještavanja, kao i obaveznost procenjivanja po nabavnoj cijeni i cijeni koštanja osim u slučajevima primjena načela impariteta.

3.1.2. NAČELO DOSLEDNOSTI koje podrazumijeva da se način procenjivanja u dužem vremenskom razdoblju ne mijenja, a ako do promjene ipak dođe u Aneksu se iskazuje efekat promjene i obrazlaže razlog promjene.

3.1.3. NAČELO REALIZACIJE po kome se u bilansu uspjeha mogu uključiti samo realizovani (tržišno potvrđeni) dobiti.

3.1.4. NAČELO IMPARITETA (nejednake vrijednosti), koje zahtijeva bilansiranje imovine po najnižoj a obaveza po najvišoj vrijednosti što ima za posledicu odmjeravanje rashoda na više a prihoda na niže, kao i uzimanje u obzir obezvrjeđenja (depresijacije) i rezervisanja nezavisno da li je rezultat dobitak ili gubitak.

3.1.5. NAČELO UZROČNOSTI PRIHODA I RASHODA po kome se uzimaju u obzir svi prihodi i svi rashodi datog obračunskog perioda bez obzira na momenat naplate prihoda (fakturisana realizacija) i momenata plaćanja po osnovu rashoda.

3.1.6. NAČELO POJEDINAČNOG PROCJENJIVANJA IMOVINE I OBAVEZA pri čemu eventualna grupna procenjivanja radi racionalizacije proističu iz pojedinačnog procenjivanja.

3.1.7. NAČELO IDENTITETA BILANSA po kome bilans otvaranja poslovnih knjiga za tekuću godinu mora da bude identičan zaključnom bilansu za prethodnu godinu.

4. PROCJENJIVANJE IMOVINE

4.1. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

U nekretnine postrojenja i opremu spadaju: zemljišta, građevinski objekti, postrojenja i oprema.

U momentu nabavke ova imovina se vrednuje po nabavnoj cijeni. Nakon početnog priznavanja po nabavnoj vrijednosti građevinski objekti, postrojenja i oprema vrednuju se po sadašnjoj vrijednosti (nabavna vrijednost umanjena za iznos obračunate amortizacije i gubitka po osnovu obezvrjeđenja).

Sadašnja vrijednost građevinskih objekata, postrojenja i opreme uvećava se za naknadne troškove po osnovu troškova adaptacije, zamjene dijelova i troškova generalnih popravki pod

uslovom da se ovi troškovi mogu izmjeriti i da oni produžuju korisni vijek ili povećavaju učinak sredstva.

Ulaganja po osnovu tekućeg održavanja priznaju se kao rashod perioda u kojem su nastali.

4.2. AMORTIZACIJA

Osnovica za obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme je nabavna vrijednost.

Metod obračuna amortizacije je linearni tj. proporcionalni (paragraf 62 MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema).

Prilikom obračuna amortizacije za 2020. godinu Društvo je koristilo slijedeće stope amortizacije:

- Građevinski objekti 3,00%
- Oprema 10,00% do 20,00 %

4.3. ZALIHE I DATI AVANSI

U zalihe spadaju: zalihe robe i sitnog inventara.

Zalihe robe i sitnog inventara sa jednokratnim otpisom procjenjuju se po nabavnoj vrijednosti, koja obuhvata fakturnu vrijednost dobavljača i zavisne troškove nabavke.

Obračun izlaza zaliha sitnog inventara i robe vrši se po prosječnoj nabavnoj cijeni.

Dati avansi se vrednuju po nominalnoj vrijednosti.

4.4. POTRAŽIVANJA OD PRODAJE I DRUGA POTRAŽIVANJA

Potraživanja od prodaje i druga potraživanja obuhvataju: potraživanja po osnovu prodaje, druga kratkoročna potraživanja i porez na dodatu vrijednost.

Kratkoročna potraživanja procjenjuju se po nominalnoj vrijednosti. Definitivno nenaplativa potraživanja direktno se otpisuju na teret ostalih rashoda.

Porez na dodatu vrijednost obuhvata plaćeni porez na dodatu vrijednost koji nije kompenziran sa naplaćenim porezom na dodatu vrijednost.

4.5. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

U kratkoročne finansijske plasmane spadaju: kratkoročni krediti i plasmani povezanim pravnim licima. Vrednuju se po nominalnoj vrijednosti. Kratkoročni krediti u stranoj valuti vrednuju se po srednjem kursu na dan bilansa. Pozitivne kursne razlike evidentiraju se u korist finansijskih prihoda a negativne na teret finansijskih rashoda.

4.6. GOTOVINA I EKVIVALENTI GOTOVINE

U gotovinu i ekvivalente gotovine spadaju: poslovni računi i novčana sredstva u blagajni. Gotovina se procjenjuje po nominalnoj vrijednosti.

5. PROCJENJIVANJE PASIVE

5.1. KAPITAL

U kapital spadaju: osnovni kapital, zakonske i statutarne rezerve i gubitak do visine kapitala. Gubitak iz ranijih godina i tekuće godine je ispravka vrijednosti kapitala.

Kapital i gubitak unose se u bilans u visini nominalne knjigovodstvene vrijednosti.

5.2. DUGOROČNA REZERVISANJA

Dugoročna rezervisanja predstavljaju obaveze za pokriće troškova i rizika proisteklih iz prethodnog poslovanja koji će se pojaviti u narednim godinama a odnose se na:

- rezervisanja za troškove u garantnom roku,
- rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih, i
- ostala rezervisanja za vjerovatne troškove.

Ova rezervisanja Društvo procjenjuje na bazi stvarno očekivanih troškova, a ukida ih u momentu nastanka troškova koji terete rezervisanje. Neiskorištena dugoročna rezervisanja za pokriće troškova ukidaju se u korist ostalih prihoda.

5.3. DUGOROČNE OBAVEZE

U dugoročne obaveze spadaju: obaveze prema povezanim pravnim licima, dugoročni krediti u zemlji, dugoročni krediti u inostranstvu, dugoročne obaveze po finansijskom lizingu u zemlji i ostale dugoročne obaveze.

Dugoročne obaveze u nacionalnoj valuti iskazuju se u nominalnoj neisplaćenoj vrijednosti a u stranoj valuti iskazuju se po srednjem kursu strane valute na dan bilansa ili po kursu ugovorenom sa kreditorom. Dugoročne obaveze sa valutnom klauzulom vrednuju se takođe po srednjem kursu na dan bilansa valute utvrđene valutnom klauzulom.

5.4. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

U kratkoročne finansijske obaveze spadaju: kratkoročne finansijske obaveze prema povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti u zemlji, kratkoročni krediti u inostranstvu, dio dugoročnih kredita i dugoročnih obaveza po finansijskom lizingu koje dospijevaju za plaćanje do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze.

Kratkoročne finansijske obaveze u nacionalnoj valuti iskazuju se u nominalnoj neisplaćenoj vrijednosti a u stranoj valuti iskazuju se po srednjem kursu strane valute na dan bilansa ili po kursu ugovorenom sa kreditorom. Kratkoročne finansijske obaveze sa valutnom klauzulom vrednuju se takođe po srednjem kursu na dan bilansa valute utvrđene valutnom klauzulom.

5.5. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I DRUGE OBAVEZE

U obaveze prema dobavljačima i druge obaveze spadaju: obaveze iz poslovanja, obaveze po osnovu zarada i naknada zarada, druge obaveze, osim obaveze za učešće u dobitku i obaveze za porez na dodatu vrijednost.

Obaveze iz poslovanja u nacionalnoj valuti iskazuju se u neplaćenom iznosu.

Obaveze za porez na dodatu vrijednost odnose se na obračunat porez na dodatu vrijednost kupcima u iznosu koji nije kompenziran sa obračunatim porezom na dodatu vrijednost od strane dobavljača i nije plaćen fiskusu.

6. PRIHODI I RASHODI

6.1. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI

6.1.1. Poslovne prihode čine:

- prihodi od prodaje učinaka,
- prihodi od zakupnina i ostali poslovni prihodi

6.1.2. Poslovne rashode čine: nabavna vrijednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi goriva i energije, troškovi bruto zarada i naknada zarada, troškovi proizvodnih usluga, troškovi amortizacije i rezervisanja, nematerijalni troškovi, porezi i doprinosi nezavisni od rezultata. Svi rashodi se priznaju nezavisno od plaćanja.

6.2. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

6.2.1. Finansijske prihode čine: prihodi po osnovu kamata i ostali finansijski prihodi.

6.2.2. Finansijske rashode čine: rashodi po osnovu kamata i ostali finansijski rashodi.

6.3. OSTALI PRIHODI I RASHODI

6.3.1. Ostale prihode čine: prihodi od viškova zaliha i ostali prihodi.

6.3.2. Ostale rashode čine: rashodi od otpisa potraživanja i ostali rashodi.

7.1. POREZ NA DOBITAK

Porez na dobitak obračunava se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit (Službeni glasnik RS broj: 94/15, 1/17 i 58/19). Poreska osnovica utvrđuje se poreskim bilansom i poreskom prijavom a poreska stopa je 10%. Poreski propisi Republike Srpske ne omogućuju da se poreski gubici iz tekuće godine mogu knjižiti kao osnov za povraćaj plaćenog poreza u prethodnoj godini. Međutim, gubici iz tekuće godine mogu se prenijeti na račun dobitaka iz budućih perioda, ali ne duže od pet godina.

1. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	U KM				
	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Investicione nekretnine	Ukupno
Nabavna vrijednost:					
Stanje na početku godine	178.183	590.352	13.218	1.404.320	2.186.073
Povećanja:	0	0	0	0	0
Smanjenja:	0	0	0	0	0
Stanje na kraju godine	178.183	590.352	13.218	1.404.320	2.186.073
Kumulirana ispravka vrijednosti:					
Stanje na početku godine	0	468.193	12.914	174.060	655.167
Povećanja:	0	42.129	101	17.710	59.940
Amortizacija	0	42.129	101	17.710	59.940
Smanjenja:	0	0	0	0	0
Stanje na kraju godine	0	510.322	13.015	191.770	715.107
Neto sadašnja vrijednost:					
31.12.2020. godine	178.183	80.030	203	1.212.550	1.470.966
Neto sadašnja vrijednost:					
31.12.2019. godine	178.183	122.159	304	1.230.260	1.530.906

Prema listu nepokretnosti broj 1162/0 od 02.04.2014. godine koji je izdat od strane RUGIP Banja Luka, Društvo raspolaže sa 100.105 m² zemljišta koje čine njive, livade, pašnjaci, šume.

Nekretnine Društva su analitički evidentirane kao nekretnine koje se izdaju u zakup i klasifikovane su kao investicione nekretnine nabavne vrijednosti 1.404.320 KM i građevinske objekte nabavne vrijednosti 590.352 KM u kojima Društvo obavlja svoju poslovnu djelatnost. Društvo raspolaže poslovnim prostorima za koje postoje dokazi o vlasništvu.

U 2020. godini nije bilo promjena na stalnoj imovini osim obračuna amortizacije.

Na nekretninama Društva nema založnog prava odnosno hipoteke.

2. POTRAŽIVANJA OD PRODAJE I DRUGA POTRAŽIVANJA

	U KM		
	Kupci u zemlji	Druga kratkoročna potraživanja	Ukupno
Bruto stanje na početku godine	7.140	2.706	9.846
Bruto stanje na kraju godine	26.700	0	26.700
Ispravka vrijednosti na početku godine	0	0	0
Ispravka vrijednosti na kraju godine	0	0	0
NETO STANJE			
31.12.2020. godine	26.700	0	26.700
31.12.2019. godine	7.140	2.706	9.846

Sa kupcem povezanim licem TT-Group d.o.o. Šipovo je ostvaren promet u 2020. godini u iznosu od 230 KM koji je zatvoren kompenzacijom.

U toku 2020. godine Društvo je formiralo potraživanja od kupaca u zemlji u iznosu 160.583 KM. Potraživanja su formirana po osnovu izdavanja pod zakup poslovnih prostora na osnovu ugovora o zakupu.

Društvo je usklađivalo stanje potraživanja sa kupcima putem Izvoda otvorenih stavki sa stanjem na dan 31.10.2020. godine. Poslati su Izvodi otvorenih stavki kupcima pravnim licima.

3. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	U KM	
	Kratkoročni krediti povezanim pravnim licima	Ukupno
Bruto stanje na početku godine	1.033	1.033
Bruto stanje na kraju godine	1.032	1.032
Ispravka vrijednosti na početku godine	0	0
Ispravka vrijednosti na kraju godine	0	0
NETO STANJE		
31.12.2020. godine	1.032	1.032
31.12.2019. godine	1.033	1.033

Kratkoročni plasmani se odnose na uplatu sredstava povezanom licu "Janj" a.d. Šipovo u iznosu od 1.033 KM u prethodnom periodu. Potraživanje je potvrđeno Izvodom otvorenih stavki.

4. GOTOVINA I EKVIVALENTI GOTOVINE

	U KM	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Poslovni računi - domaća valuta	55.009	8.935
Gotovina i ekvivalenti gotovine - ukupno	55.009	8.935

Društvo ima otvorene poslovne račune kod UniCredit bank a.d. Banja Luka, Raiffeisen bank d.d. Sarajevo i NLB Banka a.d. Banja Luka.

5. KAPITAL

	U KM	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Akcijski kapital	1.529.225	1.529.225
I. Osnovni kapital – ukupno	1.529.225	1.529.225
1. Zakonske rezerve	2.110	2.110
II. Rezerve – ukupno	2.110	2.110
1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	0	219.495
2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	24.335	30.641
III. Neraspoređeni dobitak – ukupno (1 i 2)	24.335	250.136
1. Gubitak ranijih godina	(804.245)	(1.054.381)
IV. Gubitak – ukupno	(804.245)	(1.054.381)
KAPITAL (I do III – IV)	751.425	727.090

Osnovni kapital Društva predstavlja akcijski kapital. Akcijski kapital je podijeljen na 1.529.225 običnih akcija klase A, nominalne vrijednosti 1 KM za jednu akciju. Na osnovu Izvještaja Centralnog registra hartija od vrijednosti od 05.12.2020. godine, koji vodi knjigu akcionara, ukupan broj akcionara je 449.

Daje se pregled akcionara koji imaju značajnije učešće u strukturi osnovnog kapitala:

Topić Radovan, Šipovo	71,99 %
Pastir Boro, Šipovo	2,26 %
Ostali akcionari	25,75 %
Ukupno	100,00 %

Gubitak ranijih godina iznosi 804.245 KM. U toku 2020. godine na osnovu Odluke Skupštine akcionara izvršeno je pokriće gubitka na teret neraspoređene dobiti iz ranijih godina u iznosu od 250.136 KM.

6. DUGOROČNA REZERVISANJA

	U KM	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Ostala dugoročna rezervisanja	46.000	46.000
Dugoročna rezervisanja - ukupno	46.000	46.000

U toku 2017. godine Društvo je izvršilo formiranje rezervisanja za potencijalne sudske sporove u iznosu od 46.000 KM. U 2020. godini nije bilo novih rezervisanja niti ukidanja postojećih.

7. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

	U KM	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Ostale kratkoročne finansijske obaveze	196.733	213.921
Kratkoročne fin. obaveze - ukupno	196.733	213.921

Ostale kratkoročne finansijske obaveze se odnose na pozajmice većinskog vlasnika za održavanje tekuće likvidnosti Društva. Pozajmice su izvršene na osnovu Ugovora o pozajmici. U tekućoj godini su smanjene za 17.500 KM po osnovu povrata pozajmica.

8. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I DRUGE OBAVEZE I TEKUĆE OBAVEZE ZA POREZ NA DOBIT

	U KM	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Dobavljači - povezana pravna lica	37.575	39.611
2. Dobavljači u zemlji	26.822	26.195
I Obaveze iz poslovanja - ukupno (1 i 2)	64.397	65.806
1. Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada kojem se refundiraju	927	1.000
2. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada osim zarada koje se refundiraju	490.069	492.974
II Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - ukupno (1 i 2)	490.996	493.974
III Obaveze za porez na dodatnu vrijednost	1.813	1.034
1. Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	108	102
IV Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine bez tekućih obaveza za porez na dobit	108	102
Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze - ukupno (I do IV)	557.314	560.916
Tekuće obaveze za porez na dobit	2.235	2.793

Obaveze prema povezanim licima iznose 37.575 KM a formirane su u prethodnom periodu prema povezanom licu TT GROUP d.o.o. Šipovo. U tekućoj godini nije bilo formiranja novih obaveza prema povezanim licima a postojeće obaveze su smanjene za 2.036 KM.

Saldo obaveza prema dobavljačima u zemlji iznosi 26.822 KM. Najveća obaveza je prema advokatu Vulin Luka u iznosu od 10.645 KM i Centralnom registru HOV a.d. Banja Luka u iznosu od 6.127 KM za koju Društvo vrši otplatu po osnovu reprograma.

Društvo je vršilo usklađivanje obaveza sa dobavljačima na osnovu primljenih Izvoda otvorenih stavki krajem tekuće godine.

Obaveze u iznosu od 489.616 KM se odnose na obračunate doprinose na zarade iz ranijih godina. Nije bilo kontrole od strane Poreske Uprave Republike Srpske po osnovu koje bi se mogli potvrditi stvarni iznosi ovih obaveza. U tekućoj godini je izvršen otpis obaveza po osnovu neto zarada iz prethodnog perioda u iznosu od 160.496 KM.

9. POSLOVNI PRIHODI

	U KM	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	0	670
I Prihod od prodaje robe - ukupno	0	670
Prihodi od prodaje - ukupno	0	670
1. Prihodi od zakupnina	137.174	114.570
2. Ostali poslovni prihodi po drugim osnovama	77	872
II Drugi poslovni prihodi - ukupno (1 i 2)	137.251	115.442
POSLOVNI PRIHODI - UKUPNO (I i II)	137.251	116.112

10. POSLOVNI RASHODI

	U KM	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Nabavna vrijednost prodate robe	0	580
I Nabavna vrijednost prodate robe - ukupno	0	580
1. Troškovi ostalog (režijskog) materijala	224	360
2. Troškovi goriva i energije	3.642	4.073
II Troškovi materijala - ukupno (1 i 2)	3.866	4.433
1. Troškovi bruto zarada	18.405	21.625
III Troškovi bruto zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi - ukupno	18.405	21.625
IV Troškovi amortizacije	59.941	49.967
1. Troškovi transportnih usluga	998	1.661
2. Troškovi usluga održavanja	9.359	56
3. Troškovi reklame i propagande	106	106
4. Troškovi ostalih usluga	1.942	7.975
V Troškovi proizvodnih usluga - ukupno (1 do 4)	12.405	9.798
1. Troškovi neproizvodnih usluga	1.800	10.081
2. Troškovi reprezentacije	4.023	221
3. Troškovi premije osiguranja	1.184	294
4. Troškovi platnog prometa	651	715
5. Troškovi poreza	653	747
6. Troškovi doprinosa	137	31

7. Ostali nematerijalni troškovi	7.137	6.890
VI Nematerijalni troškovi - ukupno (1 do 7)	15.585	18.979
Ostali poslovni rashodi - ukupno (V i V)	27.990	28.777
POSLOVNI RASHODI - UKUPNO (I do V)	110.202	105.382

11. FINANSIJSKI RASHODI

	U KM	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Rashodi kamata	0	6
Finansijski rashodi - ukupno	0	6

12. OSTALI PRIHODI

	U KM	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Prihodi od smanjenja obaveza i ostali prihodi	0	27.000
I Ostali prihodi - ukupno	0	27.000
OSTALI PRIHODI - UKUPNO (I do III)	0	27.000

13. OSTALI RASHODI

	U KM	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	0	4.290
I Ostali rashodi - ukupno	0	4.290
OSTALI RASHODI - UKUPNO	0	4.290

14. POTENCIJALNA SREDSTVA I OBAVEZE

Prema izjavi ovlaštenog lica Društvo vodi sudske sporove u kojima se pojavljuje kao tužilac i kao tuženi. Protiv Društva je pokrenut sudski spor od strane Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka za naplatu svojih potraživanja. Zaključen je ugovor o reprogramu dijela obaveza i vrši se otplata. Zajednica etažnih vlasnika je pokrenula sudski spor zbog neplaćanja troškova održavanja a vrijednost spora je 3.115 KM.

Društvo je pokrenulo sudske sporove za naplatu potraživanja po osnovu zakupa poslovnog prostora i naknade štete a vrijednost pokrenutih sporova je 37.429 KM. Postupci su u toku.

15. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Nakon datuma bilansiranja nije bilo poslovnih transakcija i događaja koji mogu imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje Društva.

16. STALNOST POSLOVANJA

Kratkoročne obaveze Društva su značajno veće od kratkoročnih potraživanja, što ukazuje na postojanje neizvjesnosti koja može dovesti u pitanje mogućnost nastavka poslovanja Društva, održavanje likvidnosti i finansijske stabilnosti. Društvo se ne bavi registrovanom osnovnom djelatnošću a prihode ostvaruje samo od zakupa poslovnih prostora.

17. POVEZANA LICA

Povezano lice je TT GROUP d.o.o. Šipovo a poslovnih transakcija sa povezanim licem kao dobavljačem u 2020. godini nije bilo. Saldo obaveza prema povezanom licu na dan bilansiranja iznosi 37.575 KM. Transakcije sa povezanim licem kao kupcem su iznosile 230 KM a saldo potraživanja na dan bilansiranja je 0 KM.

Prema povezanom licu »Janj« a.d. Šipovo kao dobavljaču nije bilo poslovnih transakcija u toku godine a saldo obaveza na dan bilansiranja je 0 KM.

Obaveze prema povezanom licu Radovanu Topiću po osnovu pozajmica za likvidnost na dan bilansiranja iznose 196.733 KM.

18. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju PDV, porez na dobit i poreze na plate, zajedno sa drugim porezima. Za razliku od razvijenijih tržišnih privreda zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme, te ne postoji dugogodišnja praksa primjene, a sa druge strane propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često su nejasni ili ne postoje. Iz ovog razloga, često se javljaju razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave su predmet kontrola i pregleda od strane više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. To može dovesti do osporavanja transakcija od strane poreskih vlasti i Društva može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o poreskoj upravi Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina.

To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenim poreskim sistemom.